

JOC, AMOR I TEMOR

Premi Pere Mulet Cerdà de narració curta

Quan els nins hagueren girat el cap de cantó, la senyora tornà a entrar a casa i un somriure amarg se li dibuixà al rostre. Feia mesos que s'havia convertit en el divertiment principal d'un grup d'al·lots del poble. Cada horabaixa, després de dinar, quedava asseguda a taula i esperava el moment exacte de la malifeta. Era vella i feia anys que vivia immersa en la més plena solitud perquè, a més de ser viuda, s'havia tornat cega.

Vivia a una casa gran a un carrer allunyat del centre del poble. El pas del temps havia ennegrit la façana i a les persianes s'hi endevinaven antics rastres de pintura verda. Un al·lotet havia romput el vidre d'una finestra d'un tir de pedra i els que encara es conservaven eren plens de pols i teranyines i, d'entre les teules, havia nascut una mala herba que sobrevivia totes les ventades. Si la casa un dia s'hagués enfonsat, ningú no se n'hauria temut; ningú no hauria recordat qui era que hi vivia.

La casa i la dona despertaven la curiositat dels infants. Per ells, amb el pas del temps la pobra viuda havia esdevingut una criatura temuda i perillosa, una boja capaç d'encarnar qualsevol bruixa de les històries que els contaven a casa o com les que sortien a la televisió. En realitat, doncs, el que pel veïnat eren uns al·lotets molestant una pobra vella, per les criatures anava més enllà: els nins li tenien por i això els empenyia a acostar-s'hi plens d'excitació. S'havia generat tot un mite al voltant de l'anciana: els petits en sentien contar històries als grans i això reforçava la magnitud del personatge. No podien fer com si no hi fos: era el monstre de la seva odissea particular. Fins i tot, alguns l'havien arribat a somiar, fet que testimoniava el seu arrelament dins la ments més tendres del poble.

Aquesta relació dels nins amb la vella mai no acabava de culminar, sinó que la història es repetia dia rere dia: el grupet es reunia al cap de cantó i enviava el més prudent a fer un reconeixement, després els altres eren informats i, finalment, apropant-se amb sigil, tocaven el

timbre i miraven l'escena des de l'amagatall. En aquell moment ella s'aixecava de taula i es dirigia cap a la porta per treure el cap. Quan els nins, algun darrere un cotxe, algun darrere el cap de cantó, la veien que guaitava, el cor els feia un bot.

Però les generacions passaren, els nins s'anaven fent grans i en venien de nous, mentre ella s'anava fent més i més vella. Cansada de la malifeta habitual, ja no esperava asseguda a taula. El que en un primer moment l'havia fet sentir part d'un joc de poble, passats els anys ja era totalment esgotador i la feia embogir. De fet, feia uns mesos que els esperava darrere la persiana, parant l'orella entre els llistons. A vegades, fins i tot, s'havia avançat als nins i havia sortit abans que tenguessin temps de tocar el timbre, però ells s'havien esfumat ràpidament. Així que ja no guaitava, sinó que es precipitava tota ella pel portal, histèrica, llançant crits de desesperació que excitaven encara més els al·lots, que quedaven impactats per una imatge de la vella que ja no era com la d'abans: els cabells eren un ram de serps, la llengua blanquinosa, els llavis contrets, el cos convulsiu i agitat per la ira. Estirava els braços enlaire, aguantava l'equilibri amb les cames rígides, i, de cop, pegava manotades a tort i a dret, i estrenyia els punys, com si hagués volgut caçar una mosca. Passada una estona, quedava aturada i deia alguna cosa, sense alçar la veu. Aleshores, els nins veien que dins ella, dia rere dia, hi creixia un rancor imparable. Fins i tot, alguna de les famílies d'aquells nins, preocupades pel trist espectacle, els havia prohibit molestar-la més, que «pobra dona, no hi és tota». Però els fills desobeïen.

Un dia, al cap de cantó, el grupet es preparava per a la gesta. Eren mitja dotzena, alguns més grans, alguns més jovenets. No és que hi hagués molta cosa a decidir, però qualcú havia de tocar el timbre. En Pere, que no tenia les cames gaire llargues, però corria com una llebre, havia demostrat diverses

vegades el seu coratge i va oferir-se per consolidar-lo. Però quan ja pareixia que estava tot decidit, na Lida, una nina alta i àgil, experimentada en l'art de tocar timbres, va parar-los a tots i va dir:

—Avui li toca a n'Albert.

Tot el que deia na Lida anava a missa.

—Si vol venir amb noltros mos ha de demostrar que no és un cagat —digué amb un somriure desafiant.

N'Albert no era el més valent del grup i les paraules de na Lida acabaven de rompre la seva còmoda manera d'estar present, és a dir, passar inadvertit. Estava en escac.

—D'acord —digué, amb les mans dins les butxaques, mentre amb penes i treballs impedia que la por emergís fins al seu rostre.

Tan bon punt formulà aquestes paraules, guaitaren tots pel cantó. En Pere feu d'avançada, i, a la gatzoneta, amagat darrere un cotxe, donà el *sus* gesticulant amb la mà, com un soldat. Alguns avançaven posicions en silenci, fent parades tàctiques darrere els cotxes. Ningú no es volia perdre la primera vegada de n'Albert, que mentre corria, sentia que el món es girava i ell més que córrer, queia al buit. Les cames es movien soles i sentia bategar tot el seu cos. Era a dues passes de la porta de la vella, quan a darrere els llistons de la persiana veié una figura fosca i, amb el coret com una lletnia, allargà el braç i tancà els ulls en el moment crític. De cop, el temps es retornà. Na Lida quedà enmig del carrer amb la sang gelada. La resta del grup partí a córrer com una guarda de conills aterrits pel tro d'una escopeta. La dona havia tret un braç pel portal i havia caçat n'Albert per la camiseta i l'estrenyia amb força estirant-lo cap a dins ca seva. Les ungles llargues i brutes, les falanges que sobresortien de la carn, les venes blavoses. Ell mirà na Lida, ple de por, immòbil.

—Lida!

En qüestió de segons, na Lida el veié desaparèixer, atrapat per la boja, xuclat per la casa, el cau del monstre. El braç tornà a sortir pel llindar del portal i d'una estrebada, tancà la persiana. Un llistó caigué ressonant a terra, na Lida parpellejà i escampà la boira.

Els fets que succeïren a partir d'aquell moment marcarien les vides d'aquelles dues persones: la del nin, tota la que li faltava per viure; la de la vella, la poca que li quedava.

La nit que capturaren n'Albert tots els nins de la colla romangueren muts durant el sopar amb les seves famílies i amb prou feines varen poder dormir. No podien deixar de pensar en ell, però tampoc podien dir-ho als adults. ¿Què li devia haver passat? ¿A qui hauria telefonat la seva família en comprovar que el seu fill no havia tornat a casa? ¿Qui seria el culpable d'haver-lo empès a tocar el timbre i d'haver-lo abandonat després? Una força enigmàtica els emmudia i, alhora, els turmentava per dins, com un corc que engoleix una biga en silenci. Aquella nit més d'un va veure n'Albert als seus malsons terribles, n'Albert demanant ajuda; i, tan sols una, el veié desapareixent una i una altra vegada entre venes, falanges i ungles negres.

Quan es despertà, na Lida sentia més que mai la pesantor del seu cos. Li mancava l'energia de sempre, com si s'hagués passat tota la nit fugint de qualque cosa. Mentre els somnis s'enfosquien en el mirall de la consciència, a l'altra banda els records del dia anterior s'hi anaven dilucidant, terriblement. «Albert», mentre esmorzava sense fam; «avui li toca a n'Albert», mentre pujava a la bicicleta; «que no és un cagat», mentre arribava a l'escola. El seu rostre i el llistó ressonant. Aquell dia, na Lida va estar a punt de tornar enrere i no entrar a l'escola, no volia que la veiessin, però, de sobte, sentí pronunciar el seu nom.

—Lida!

N'Albert estava plantat al seu davant. Ella el mirà de cap a peus. Tenia les mans dins les butxaques, com sempre; anava una mica encongint, com sempre; i aguantava la mirada sense dir res, com sempre. Així doncs, ¿què era el que havia canviat? Si el darrer dia havia contingut la por en el seu interior, ara es tractava d'una altra cosa. Alguna altra cosa que na Lida no coneixia, que ella no tenia, i que els allunyava.

—Estàs estrany, Albert.

Ell arrufà les celles i provà d'entendre a què es referia. En aquell precís moment, una arruga s'inscriví al front de l'al·lot, inadvertida, com la formació atàvica d'una vall. No sabia a què es referia. El timbre els interrompé la conversa i fins a l'hora del pati, el grup no pogué interrogar-lo sobre el que havia passat el dia anterior. Després d'insistir, n'Albert parlà:

—Quan me va agafar, estava molt nerviós. Havia tancat d'una portada i me tenia agafat d'un braç i estava tancat, allà, dedins ca seva. Tot era fosc, ho tenia tot tancat i jo quasi no hi veia, però és que, sabeu què? Que ella tampoc hi veu. És cega. I me va dir que si tornàvem a tocar-li es timbre vendria a ca nostra i ho diria a ses nostres famílies. —Ho havia dit tot molt aviat, però ara feu un silenci, els mirà a tots i continuà.— D'una estirada me vaig treure es seu braç de damunt, vaig obrir sa porta i me'n vaig anar corrensos cap a ca meva.

—I els ho vares dir a ton pare i ta mare? —demanà en Pere, nerviós.

—No —contestà, mirant-lo als ulls.

Aquell assumpte quedà tancat. Amb el pas dels dies, n'Albert, que en algun moment havia desitjat ser el centre de les mirades i guanyar-se una posició reconeguda, com la majoria de nins, es decantà per la invisibilitat que havia perdut el dia dels fets. Tothom tenia per certa la història

que havia contat. Tothom menys na Lida, que a partir d'aquell moment, sense que ell se'n temés, començà a mirar-lo de reüll, a examinar-lo, a jutjar totes les seves paraules i tots els seus gestos.

D'aquesta manera tot tornà a la normalitat: el grupet encara quedava després de dinar, feien carreres amb les bicicletes, descobrien racons del poble que encara no coneixien, espiaven els més grans com fumaven cigarrets a la vella fàbrica. Cadascú feia les seves activitats extraescolars i, només de tant en tant, anaven a tocar timbres. Però a casa de la vella no hi havien tornat. Ningú no en parlava. Des que havia passat allò, aquell objectiu havia perdut la seva gràcia; el record del monstre romandria enterrat en les seves memòries fins que algun dia, ja grans, per qualche associació fortuïta, els en vengués a la ment un tall de certa vivacitat.

L'únic que va conservar aquells records fou n'Albert, que se n'havia temut, que na Lida l'escorcollava amb la mirada, i que, per això, custodiava fermament el seu secret. Ningú no sabia que encara *visitava* aquella vella que tots començaven a oblidar, ningú no sabia què havia succeït aquell dia, ningú no sabia res. Part del relat era veritat, part era un engany.

Una mà com una mandíbula se li havia clavat al braç. Ell s'intentava alliberar-se'n sense èxit, però la vella el subjectava com una aranya letal, moguda per una fam antiga. L'estirava violentament per un passadís obscur, un cau que només ella coneixia. Les rajoles fredes pareixien adonar-se que després de vint o trenta anys qualcú més les trepitjava. De tant en tant, algun soroll llunyà del carrer feia reviscolar la lluita per fugir d'aquella mà, del monstre, de la casa.

Ella xiuxiuejava, com una serp, un soliloqui que n'Albert no acabava d'entendre. Cada estirada, cada xiuxiueig, eren un retruny dels timbals de la por. Els timbals de la por que li nodrien la imaginació: si volia, el podia matar. Quedaria enterrat en aquella casa, fora del món. Potser altres

cadàvers l'esperaven, en un caramull d'ossos, al final de la fosca; o homes que havien estat nins, desapareguts en cert moment, homes que havien crescut tancats dins gàbies d'ocells i havien oblidat qui eren. I, de cop, quan la torrentada era imparable, sentí que l'alliberaven.

—Som n'Antònia Fillol Strauss —li havia dit, després d'obrir totes les finestres de la sala. Tu i jo arribarem a un acord. Com has pogut comprovar, som cega. Només veig ombres. D'aquesta prestatgeria —digué, assenyalant exactament la seva posició— tots els llibres que veus els he llegit. Abans de quedar cega, havia quedat viuda, saps què vol dir això?

—Sí —va dir n'Albert.

—Idò vaig tenir molt de temps, perquè no tenia gaires amigues i ses que tenia, a poc a poc, s'han mort. A jo, al·lotet, per sort o per desgràcia, no me queda gaire temps. Sa cosa és que de tots aquests llibres, de tot aquest caramull de lletres, en record moltes coses, però n'hi ha una, una imatge, m'entens? Una imatge que no m'abandona. Amb so temps, ja no sé si... L'he de tornar a sentir, lletra per lletra. Quan l'hagi sentida te'n podràs anar tranquil, no diré res a ca teva —i després d'un llarg silenci, continuà.— Vindràs aquí tres pics per setmana i seràs es meus ulls. Me llegiràs aquests llibres de principi a final. Saps llegir, o no?

—Sí, senyora.

Aquest era el secret de n'Albert, que quan havia descobert que la vella era cega un sentiment que no havia sentit mai tan intensament l'inundà. Normalment s'excusava quan havia fet qualche cosa mal feta, però aquella vegada no digué res. La senyora, en sentir aquell silenci, s'havia compadit del nin. Fins i tot, per un instant, figures llunyanes de la seva infantesa s'havien il·luminat i, com estels en la nit, parpellejaven al fons de la seva memòria ennegrida.

A la colla, quan n'Albert faltava, ningú no es feia gaires preguntes. Un simple «deu ser a repàs» i alguna resposta com «n'Albert fa repàs?», o un «deu ser a música» i algú que demanava «n'Albert toca un instrument?» eren tota la sospita que aixecava la cosa. Una sospita, a més a més, que era ràpidament apagada per manca de llenya. Ningú no anava més enllà. Ningú excepte na Lida, que feia temps que l'observava i mantenia els seus recels encesos com calius. Ella sabia bé que ni feia música, ni anava a repàs, ni res de tot allò, però no sabia què passava.

Mentrestant, n'Albert i la senyora Fillol passaven llargues hores junts emparats per aquella casa, inadvertida als ulls de tothom. El dia dels fets, quan la senyora Fillol li mostrà els llibres, n'Albert en comptà almenys una trentena. Qualcuns, a més, eren tan gruixats que comptaven per dos o tres, pensà ell.

El primer dia que l'al·lot es presentà per complir amb el tracte, la vella no parlà. El conduí al corral de la casa, i allà, entre les plantes i la claror, l'assegué a una cadira. Amb els peus que li penjaven a un pam de terra, acaricià el llibre que la senyora Fillol li havia allargat. Quan l'obrí, girà una pàgina amb malaptesa i es feu un tall. «Ll. Jacob i G. Carles Grimm. *Contes infantils i de la llar*». Una goteta de sang marcà aquella pàgina i el dit del nin. La senyora somrigué i n'Albert li mirà primer els llavis i després els ulls, que, per un moment, hauria jurat que l'havien vist a través de la boira.

Passà el temps i n'Albert i n'Antònia Fillol Strauss mantingueren el seu secret a l'ombra de tothom. Quan havia relatat els fets del dia de la captura als seus amics, havia dit que no ho havia contat als seus pares; i això, de fet, era part de la veritat. Pensant que passava els horabaixes amb els amics, com sempre, a casa no sospitaven res. Fins que un dia passà una cosa que era poc freqüent: una amiga el vengué a cercar. Els seus pares, contents de veure una amistat del seu fill,

li digueren que no hi era, que devia ser amb els amics. Ella, quan ho sentí, feu com si res i se'n tornà per on havia vingut.

El darrer dia que n'Albert havia estat a ca la senyora Fillol havia acabat un altre llibre i ara sentia, amb més força que la primera vegada, l'emoció per saber quin seria el proper. En realitat, no acabava d'entendre tot el que llegia: hi havia paraules difícils, però per sort la senyora les sabia totes i les hi definia. Anava tan distret pensant en tot això que no es va adonar que qualcú el seguia. Quan tocà el timbre, la senyora ja l'esperava darrere la porta, que s'obrí perquè n'Albert desaparegués una vegada més als ulls de na Lida.

L'endemà, al temps del pati, na Lida no li treia els ulls de sobre. Aquella presència dèbil entre els altres, aquelles mans dins les butxaques, aquelles poques paraules... i quan tocà el timbre, l'agafà del braç i es quedaren tots sols.

—Què fas ets horabaixes a ca sa *loca*?

N'Albert es returà un poc acovardit per l'envestida. Passats uns segons difícils, assetjat per l'esguard de la nina, es rendí i li ho explicà tot. Na Lida quedà de pedra, però, darrere aquella pell rocosa, una flama de curiositat nova pel que feien amb la senyora Fillol, per les novel·les que llegien, per n'Albert, s'encengué amb una vivor que ni ella mateixa era capaç de percebre. Però això només es mostrà un instant al seu rostre, ja que tot d'una feu veure que tot allò no li interessava gens i que estava «ben perdut» per gastar el temps amb una vella en lloc de fer-ho amb els seus amics. A poc a poc, el buit d'allò que ignorava, d'allò que succeïa en aquella casa vella, dels matisos amagats en l'auster relat dels fets de n'Albert, l'emplenà amb la imaginació. De tant en tant, tornava a seguir-lo per veure'l desaparèixer una altra vegada darrere la porta despintada i, llavors, tot d'idees, que sense saber gaire bé per què la feien sentir tan fràgil, se li formaven al cap:

els veia sols, a prop, ell li regalava aquella veu fugissera, ella l'obsequiava amb una carícia maternal, ell i el seu goig tornaven cap a ca seva; notava l'allunyament, el secret, la fidelitat.

«Avui llegirem una cosa més antiga», li havia dit un horabaixa la senyora Fillol, allargant-li un altre llibre. «Salvador Galmés. —llegí el nin— *Flor de card*. Contarella». L'olor d'alfabeguera omplia el corral. N'Albert havia millorat molt la lectura, gràcies a les indicacions de la senyora Fillol. Feia dos mesos que hi anava. Havia après moltes paraules i expressions, i això li agradava. Però aquella novel·la nova, tot i ser de Mallorca, li costava. Passaren les hores i la lectura es feu més fluïda. El sol es començava a pondre. Ell va continuar llegint:

—«La jove no era sa *Trebolina*, el terrible trebolí amb falde de la quadrilla femenina del Pou Vei; solament en romania la donzella, la dona, més ben dit, la *dona-donzella* en eclosió atropellada per un covament prematur de l'amor.»

—Molt bé, Albert. Avui ho podem deixar aquí.

—Puc seguir una estona més.

—No —digué n'Antònia, seca, però tot d'una somrigué.— Per avui basta.

—D'acord. Però... què vol dir això de «en eclosió atropellada per un covament prematur de l'amor?»

—Tu què creus, Albert?

Parlaren una estona breu i partí cap a casa. No havia entès del tot el que deien aquelles pàgines, però abans d'anar a dormir, en aquell desvestir-se de la consciència, veié el seu grup d'amics i posà les seves cares als personatges de la novel·la. Abans que tengués temps de decidir-se, na *Trebolina* ja tenia el rostre de na Lida, els seus moviments àgils, la seva manera de mirar valenta.

L'endemà al matí, mentre es vestia, aquelles imatges difuses s'esvaïren. Quan anava cap a l'escola, s'adonà que tenia ganes de veure na Lida, per assegurar-se que continuava essent ella. Ella també tenia ganes de veure'l, i fins i tot de fer-li mal: algun dia s'havia sorprès a si mateixa pensant que l'escanyava, i aleshores gaudia secretament pensant que, per un moment, ell la mirava amb violència. Començaven els dies de calor i es pressentia l'estiu. El grupet començà a visitar un nou territori que fins aleshores els havia estat vedat: el Puig de Visalgo, on deien que antigament un rei moro hi havia fet aixecar un castell. Eren llegendes que, per la colla, servien de motiu per explorar-lo fins al final. Quan algú veia una pedra sospitosa reunia els altres per decidir si era o no part del castell i si havien de cercar més per aquella zona.

Un dia, mentre cercaven separats pel pinar, na Lida veié arribar n'Albert pel camí que duia al poble. Feia temps que no li veien el pèl. Una mescla d'ira i alegria es barrejà a l'interior de la nina, que baixà corrents per les dreceres que duïen a les bicicletes. Amagada darrere un pi, veié com aparcava, tranquil, serè. Què hi feia allà? —pensava na Lida—. La seva aura era diferent. El començà a seguir per la muntanya. N'Albert anava xiulant i, de tant en tant, s'aturava per escoltar si sentia els seus companys. Les passes de tots dos trepitjaven el sotabosc, unes més sigil·loses que les altres. El tractor d'un pagès de la zona llaurava la terra. N'Albert s'aturà a escoltar. El tractor també s'aturà. Na Lida s'aturà. Només se sentia el bosc, els ocells i, de cop, es posà a córrer: botava roques, mates, arbres caiguts i ella darrere-darrere. Quan se n'adonà, l'havia perdut de vista. Es trobava en una clariana. Unes quantes roques sortien de la terra com icebergs en un mar d'herba mústia. Mirà a banda i banda, però tot estava quiet. De cop, per primera vegada, se sentí observada. Hi havia algú darrere els pins, no sabia molt bé a on, amagat a la fosca, que la fitava. Per primera vegada, eren els seus ulls que la miraven. L'alegria es mantingué i la ira s'esvaí. Al cap d'un moment sentí una corredissa i sabé que ara sí, ara sí que havia quedat tota sola. Quan tornà, la

bicicleta de n'Albert ja no hi era. L'endemà a l'escola el cercà amb la mirada entre els de la colla i, quan per fi ell la hi retornà, na Lida notà com mai la violència d'aquella tímidesa ferotge.

N'Antònia Fillol Strauss seguia gaudint del seu pacte amb el nin, que no havia faltat ni un dia a la cita. Ja feia mesos que durava. Aviat n'Albert s'adonaria que llegir tots aquells llibres era una empresa impossible i que allò que havia començat per una malifeta no podia durar tant. Per la seva banda, ella havia notat l'entrega del nin, però l'inquietava. De fet, un poc a contracor, una decisió s'havia apoderat de la seva voluntat, per damunt del seu desig.

La lectura i els dies avançaven. Acabaven *Flor de card* i n'Albert tenia la sensació que a poc a poc l'anava entenent. No ho comprenia tot, però sabia què els passava, als personatges. I pàgina a pàgina, la lectura que havia començat amb dificultats tornà apassionada. Avançaven afamats, però hagueren de deixar els tres darrers capítols. N'Albert hauria desitjat que el sol s'hagués aturat un parell d'hores, no haver-se'n hagut d'anar a dormir amb aquella incertesa, que tot fos en aquell llibre, en aquella casa.

I l'endemà l'acabaren. El sol ja tombava, però la fosca encara estaria una estona a arribar. La senyora Fillol demanà al nin que s'hi acostés, que segués una estona devora ella. Li agafà una mà i digué:

—Sa flor de card viu esplendorosa envoltada de pues verdes. Després cau i només queden ses pues, que a poc a poc s'eixuguen i esperen una mort més lenta. —Estrenyé la mà de n'Albert i, per ella mateixa, murmurà: —Aquest món és un cardassar.

De les conques dels ulls emboirats, eixuts pel temps, li brollaren dues gotes de joia. Li amollà la mà i li tocà els cabells, la cara, les orelles fresques. El nin va fer el mateix. N'Albert va entendre

que la imatge que la senyora havia perdut, la que volia retrobar amb la seva ajuda, es trobava a *Flor de card*. Va entendre, de cop, que la senyora Fillol havia arribat allà on volia arribar i que feia dies que ho sabia. Així que acceptà amb un respecte enrarit el comiat que estava a punt d'arribar.

—Abans d'anar-te'n, Albertet, has d'agafar una capsa de llibres que t'he preparat. Està en esmoble de s'entrada. Ara m'hauràs de deixar tota sola. Estic cansada. En aquesta capsa hi ha llibres que vull que tenguis tu. Tens molt de temps per llegir-los. N'hi ha que ara no els entendràs i els hauràs de llegir més endavant. M'agrada pensar que quan els tendràs a ses mans o quan els llegiràs amb aquests ulls que han estat es meus te'n recordaràs de jo.

Una negror s'acostava pel cel i la vella, amb la clarividència dels cecs, alçà els ulls cap a les teulades. Una bufada de vent tombà una teula i ella, sense immutar-se, murmurà quatre paraules que l'al·lot no va entendre. Li va fer una besada, l'empenyé cap a fora i tancà la porta. Quan n'Albert es girà, tan sols veié una casa abandonada i ruïnosa.

Setmanes més tard, la pudor del cadàver arribà a la casa de veïnat. El cos de n'Antònia Fillol Strauss jeia entre la verdor de l'alfabeguera. Una part del porxo s'havia esbucat i un trau al cap indicava la seva mort brusca. Al seu funeral hi assistiren quatre o cinc persones i n'Albert, que només havia entrat a l'església per assistir a les comunions dels seus amics. Fou estrany veure el seu rostre estampat a les esqueles que vestien els vidres de les botigues; la mort pública, la vida privada. «S'ha mort sa loca», se sentia pels carrers. «Aquesta dona... ja li tocava, pobreta», deien altres. Però a n'Albert li tocava viure.

Acabat l'estiu, el primer any d'institut, n'Albert conservà els amics de la colla, però na Lida s'apartà d'ells i començà a anar amb gent més gran. Alguns deien, fins i tot, que ara fumava, que

sortia amb no sé qui més gran que ells i altres comentaris que, dia a dia, aixecaven un mur que els separava, que tapava de ciment aquell antic vincle germinat a la infantesa. Tot i la certesa d'aquests rumors, de tant en tant, entre la multitud del pati, les mirades de n'Albert i na Lida es topaven, fortuïtes, i, secretament, els envaïa a tots dos un tibant sentiment de nostàlgia.

Anys més tard, n'Albert viuria una altra vida a l'altra banda de la mar, i aquella nostàlgia primera es confondria entre les altres. Na Lida, n'Antònia, la colla... tot tornaria com aquelles melodies discretes que ressonen dins les coses, però que han perdut la lletra. També n'Albert tornaria al seu poble. Aleshores, de tant en tant, la fesomia d'algun jove li resultaria familiar i li pareixeria veure, en un carreró fosc de la memòria, un vell amic, un amor perdut, un antic company de banda; un tros de vida quasi imaginat darrere una façana ennegrida pel temps.